

Nederland over tien jaar? De asielmigratie maakt Nederland voller, onaangenamer, harder en armer

Posted on 26 mei 2026 by Syp Wynia

'De etnisch en religieus aangedreven oorlogen en maatschappelijke spanningen in nabije delen van Azië en Afrika zijn de grootste bron van de asielmigratie naar West-Europa. En de grootste bron voor de conflicten in het Midden-Oosten is de al bijna 1.400 jaar aanhoudende strijd tussen de twee islamitische hoofdstromingen: sjia en soenna, met nu respectievelijk Iran en Saudi-Arabië als belangrijkste tegenspelers. Een einde aan die islamitische wereldoorlog is niet in zicht. Het Midden-Oosten kent, samen met het uitreisgebied West-Afrika, ook nog eens de hoogste geboortecijfers van de wereld. En er wonen in die spanningsgebieden ten zuiden en ten zuidoosten van de Europese Unie minstens een miljard mensen.'

Dat schreef ik in september 2015 voor het toenmalige weekblad *Elsevier* (nu: *EW*) in een vooruitblik op het jaar 2025. Het waren de dagen dat het Turkije van Erdogan

massaal Syriërs en andere tijdelijke inwoners in bootjes naar Griekenland liet afvaren en zo de Europese Unie in crisis bracht.

Het waren ook de dagen dat de toenmalige Duitse bondskanselier Angela Merkel 'Wir schaffen das' zei, de Duitse grenzen openzette en zo tevens een einde maakte aan de Europese afspraak dat asielzoekers terug moeten naar het land van eerste aankomst. Van miljoenen Oekraïners die uit hun land zouden worden weggebombardeerd en hun heil zochten in landen van de Europese Unie hadden we toen nog geen weet.

Het zou in 2016 wel helpen dat de Turkse president Erdogan in ruil voor miljarden aan Brusselse euro's een einde maakte aan het cynische op wankele bootjes zetten van Syriërs en andere asielzoekers voor Europa. Maar de toestroom bleef hoog. Al die nieuwkomers, hun nareizigers en hun nakomelingen konden worden toegevoegd aan wat in de statistieken eerder 'niet-westerse allochtonen' heette.

Dat was ook in 2015 een relatief nieuw begrip dat al gauw weer werd gecanceld omdat deze groep de vervelende statistieken domineert: 'Ze spreken – ook de tweede generatie vaak – de taal slechter, zijn niet of laag of in elk geval gemiddeld lager opgeleid dan de rest van de bevolking, vaker werkloos, hebben een lager inkomen en ze komen gemiddeld vaker in aanraking met de strafrechter.'

De islam wordt sterker in Nederland

Een groot deel van de niet-westerse allochtonen in Nederland en ook de toestroom van asielzoekers was in 2015, maar is nu zeker, minstens van huis uit moslim. Ook toen al vonden de meeste autochtonen, maar ook veel andere allochtonen, de islam geen verrijking voor Nederland: niet voor het straatbeeld, niet voor het samenleven.

'De hoge dreigingsniveaus voor terrorisme worden onveranderd in verband gebracht met de aanwezigheid van moslims die zich tegen het Westen kanten. Zoals alle immigranten potentieel conflictstof uit het herkomstland meenemen, zo geldt dat zeker ook voor moslims. Dat is precies de reden waarom Saudi-Arabië geen Syriërs binnenlaat. Maar de meeste Europese leiders deinzen ervoor terug om de redenering van de Saudi's tot de hunne te maken.'

Ik schreef elf jaar geleden dat het opleidingsniveau van de Syriërs ook helemaal niet zo veelbelovend was als overheidsfunctionarissen, BN'ers en andere

talkshowtafelbewoners ons voorspiegelden.

En: 'Zelfs van hoogopgeleide Syriërs staat allerminst vast dat zij aansluiting bij de samenleving en de arbeidsmarkt vinden. Taalvaardigheid is vrijwel altijd een probleem. In Kabul, Bagdad of Damascus behaalde diploma's sluiten zelden aan op wat in Nederland aan kennis en vaardigheden wordt verwacht. Feit is dat veel niet-westerse immigranten leven van de bijstand.'

In de praktijk van de afgelopen tien jaar ging het met de Syrische asielzoekers als met andere asielzoekers met grote afstand tot arbeidsmarkt en samenleving: als ze al werk kregen was het doorgaans laagbetaald. Voor de meesten was er de uitkering.

Al veel eerder, in 2003, rekende het Centraal Planbureau uit dat de niet-westerse allochtone populatie per persoon de Nederlandse verzorgingsstaat per saldo gemiddeld 3.000 euro per jaar kostte. Dat is een gevolg van een gemiddeld geringere bijdrage aan belasting en premies en een gemiddeld hoger gebruik van zorg, sociale huisvesting, uitkeringen en dergelijke.

Volgens berekeningen die ik zelf in 2009 maakte zou dit 'verzorgingsstaattekort' ruwweg moeten worden verdubbeld als ook andere onevenredige kosten (asiel, integratie, onderwijs, criminaliteit, enzovoort) worden meegerekend. Later onderzoek van Jan van de Beek en anderen komt nog hoger uit.

'Er is dus alle aanleiding om bij een voortgezette, relatief massale en voortgaande toestroom van vooral niet-westerse immigranten rekening te houden met hoge kosten. Het is twijfelachtig of de Nederlandse bevolking die wil en kan opbrengen. Het gaat al gauw om miljarden per jaar. De vraag is of de verzorgingsstaat houdbaar blijft bij een voortgaande, relatief grote instroom.'

'Een nationaal arrangement'

Niet dat het een onbekend gegeven was. Uitgerekend PvdA'ers als Wouter Bos en Karin Adelmund benadrukten in de jaren na de eeuwwisseling al dat de verzorgingsstaat met de royale voorzieningen en rechten van Nederland 'een nationaal arrangement' is. Ook PvdA-leider Diederik Samsom zag de verzorgingsstaat omvallen als de asielmigratie niet werd getemperd.

Samsoms opvolger Lodewijk Asscher keek zelfs in Denemarken, waar de asielmigratie met succes is teruggedrongen en de sociaaldemocraten in belangrijke mate het beleid van de 'populistische' Deense Volkspartij en andere niet-linkse partijen overnamen en zo relevant bleven. Maar Asschers partij wilde er niets van weten en inmiddels is de PvdA gefuseerd met GroenLinks, dat niets wil weten van het dichten van de lekken aan de Europese buitengrenzen in het algemeen en de Nederlandse grens in het bijzonder.

Nederlandse politici blijken trouwens in meerderheid uit te blinken in onmacht en onwil als het gaat om het inperken van de asielmigratie. Sinds 2016 is er geen enkele maatregel ingevoerd die ook maar één asielzoeker of nareiziger minder naar Nederland heeft laten komen.

Buurlanden waren daar iets beter in: de Belgische regering van Bart de Wever nam wel maatregelen, met als gevolg dat de instroom daar de afgelopen maanden met tientallen procenten afnam. Dat is goed nieuws voor België, maar niet per se voor Nederland: West-Europese landen zijn immers concurrenten. De smokkelaars laten hun cliëntèle doorreizen naar Nederland als België lastiger wordt.

Diversiteit kost welvaart en welzijn

De – linkse – Amerikaanse wetenschapper Robert Putnam stelde eind vorige eeuw al vast wat iedereen die zijn ogen open houdt ook zelf kan bedenken: mensen kruipen in hun schulp naarmate de samenleving diverser wordt. Etnische, religieuze en soortgelijke verschillen ondermijnen de vertrouwensbasis.

Putnam voegde eraan toe dat als er veel sociaal kapitaal is, mensen gelukkiger zijn en langer leven. Het is veiliger en de democratie en de economie functioneren beter. Wie dat op het spel zet door aanzienlijke immigratiestromen toe te staan, moet rekenen op een land met minder sociale samenhang, minder onderling vertrouwen, een slechtere infrastructuur, minder geluk en een samenleving waarin mensen op zichzelf leven.

'Pas betrekkelijk recent verworven moderniteiten, zoals de gelijkheid van man en vrouw, van heteroseksuelen en homoseksuelen en transgenders, kunnen al snel de klos worden bij grootscheepse immigratie uit gebieden waar die moderniteiten niet bon ton zijn,' voegde ik daar in 2015 aan toe.

‘Bepaalde minderheden – Joden, vooral – zullen het extra lastig krijgen met grootscheepse immigratie uit gebieden waar de bevolking het niet op Joden heeft. Nederland zal een harder, onaangenamer en vrijwel zeker ook armer land worden door de komst van grote groepen immigranten – al helemaal als ze uitsluitend worden geselecteerd op het feit dat ze uit oorlogsgebied of uit een onaangenaam land komen.’

En wie waren toen en zijn nu de eerst getroffenen van de ongeregelde immigratie van kansarmen met een grote afstand tot de Nederlandse samenleving? ‘De mensen die nu al aan de onderkant van de samenleving verkeren. De laagst opgeleiden, de minst verdienenden, de slechtst wonenden, onder wie ook veel eerdere immigranten en hun kinderen, zullen de meeste concurrentie ondervinden, de zwaarste lasten dragen en maatschappelijke spanningen ervaren. En bij gelegenheid in opstand komen. Ook interetnische spanningen, meegenomen uit het herkomstland of niet, liggen op de loer.’

Kritiek op de critici

Ook in 2015 keerden traditionele politici, zelf onmachtig of onwillig om de immigratie van welke aard dan ook in te perken zich tegen de tegenstanders van die instroom. Dat is in de werkelijkheid van 2026 niets nieuws: net als veel universitaire migratiewetenschappers zien zij niet de asielinstroom als het probleem, maar richten ze hun pijlen op eenieder die zich ertegen keert.

Als migratiecritici – terecht of niet – al niet als ‘populist’ worden weggezet heten ze wel rechts, extreem, radicaal of zelfs fascist. Het begrippenapparaat is de afgelopen tien jaar verhard en er is geen reden aan te nemen dat het de komende tien jaar anders zal zijn. Dat heet ook wel ‘polarisatie’, wat alweer een begrip is dat eerder de boodschapper dan de bron bestrijdt.

‘Voordat het overstroomt’

Ik citeerde in 2015 Maja Mischke, die op haar blog schreef: ‘Ik werk op een vmbo en wantrouw dus de politici, wetenschappers, activisten en BN’ers die ons voorspiegelen dat er “gemakkelijk” nog veel meer mensen uit het Midden-Oosten en Afrika kunnen worden opgevangen in Nederland. Nederland is heus geen glas water waar heus nog wel een scheutje water bij kan, voordat het overstroomt.’

Ik voegde daar zelf aan toe: 'Waar ouders van nu al bezorgd zijn over de toekomst van hun kinderen omdat die het wellicht minder goed zullen hebben dan zijzelf, hebben die ouders al helemaal reden om zich zorgen te maken over het opgroeien van hun kinderen in een omgeving die minder vertrouwen uitstraalt, minder veilig is, minder welvarend en vooral: harder. Maar de volksverhuizingen die zich aftekenen, belichamen voor de bestaande bevolking van een land als Nederland geen vooruitgang. Integendeel.'

Dat was toen. Is het zo gegaan? In grote lijnen zeker. Nederland is de afgelopen tien jaar harder geworden, de welvaart is geremd door de kosten van asiel en andere vormen van laaggekwalificeerde immigratie, het draagvlak voor sociale voorzieningen staat onder druk – zij het ook omdat er geld vrijgespeeld moet worden voor de krijgsmacht.

Onderlinge verhoudingen zijn verscherpt, als er al debat was is het weggevallen doordat de deelnemers in bloksgewijze schuttersputjes zijn gaan zitten. 'Gaza' is een splijtzwam die tien jaar geleden op die manier nog niet bestond en dat kan niet los worden gezien van de import van conflictstof uit het Midden-Oosten, zoals ook de invloed van islamitische groepen en landen op de Nederlandse samenleving groter is geworden. Vooralsnog is er geen reden aan te nemen dat het de komende tien jaar beter wordt. Wel dat het erger wordt.

Gaat het helpen?

Het aandeel van de asielmigratie in de Nederlandse bevolkingsgroei en de immigratie als aanjager van zowel woningtekort als oorzaak van druk op natuur en milieu worden van overheidswege en aan de talkshowtafels voortdurend ontkend dan wel gebagatelliseerd.

Maar, zoals Jan van de Beek ook niet nalaat te melden, de asielmigratie was – ook omdat asielzoekers vaker blijvers zijn dan andere immigranten – in de periode 2013-2022 ongeveer een kwart en als je de Oekraïners meerekent zelfs oorzaak van een derde van de bevolkingsgroei door immigratie. En dat is nagenoeg de enige bron van bevolkingsgroei in Nederland. Daar helpt geen Spreidingswet tegen. En een Europees Migratiepact, naar gevreesd moet worden, evenmin.

Wynia's Week is even onafhankelijk als onmisbaar*. De unieke formule – betalen hoeft niet, maar is wel heel welkom – maakt Wynia's Week mogelijk: 156*

edities per jaar, plus video's en podcasts. ***Doet u al mee? Doneren kan HIER. Hartelijk dank!***